

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 146. Eandem necessitatem docet Apostolus Paulus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

sed diligat Deum. Et Albertus Pighius in collatione Ratisbona inter Catholicos & Lutheranos habita controu. 7. Non omnem cordis penitentiam, & de peccatis duplicentiam, ac dolorem, etiam magnum & vehementem, contritionem intelligimus, qualis in penitentia salutari requiritur. Qui enim ex sui tantum amore, sui commodi respectu, nempe ab gehenna metum, de peccatis dolor procedit, etiam quantumcumque uehementi & immensus sit, non est qui cor contritum facit, & veniam impetrat. Quid ergo contritio, quae pars est Sacramenti Penitentiae? Contritionem (inquit) intelligimus duplicentiam uehementem, & dolorem de commissis à nobis peccatis, ex corde sincero & intimo, atque eo respectu quod diuinam illis Majestatem offendimus. Idque ex totius Ecclesiae tenui se scribere dicit: Haec est (inquit) Catholica Ecclesiae, & nostra doctrina de penitentia à baptismo peccantium. Et reuera sic intellexerunt quotquot aduersus Lutheranos hac de re, paulò ante Tridentinum, circa annum 1540. scripserunt.

1701 Cum ipsis ergo dicendum, ueram ad Deum conversionem fieri non posse per solum terulem gehennae metum, neque per solum concupiscentiae amorem, quo Deus propter se non amatur, sed propter incommodum seu interesse nostrum dumtaxat. Nam & qui sic timet (ait Bernardus epist. 11. ad Carthul.) & qui sic cupit, utriusque pro se agunt. Sola quae in Christo est charitas non querit quae sua sunt. Quamobrem puto de illa dictum: "Lex Domini immaculata, convertens animas;" quod sola uidelicet sit, quae ab amore sui, & mundi, auertere possit animam. Nec timor quippe, nec amor privatus convertit animam... charitas uero convertit animas.

Idipsum, ante Bernardum, dixerat Isidorus l. 2. de summo bono c. 8. Necessè est omni converso, ut, post timorem, confugere ad charitatem Dei debeat. Similiter Author libri de ver. & fals. poenit. apud Augustinum c. 7. Convertitur, qui totus & omnino uertitur, qui non tantum penas timet; sed ad bonum Dominum contendere seclinat.

Denique conversionis motus, motus est profectionis. Motus timoris, non est motus profectionis. Imò motus est fugae (siquidem fuga animi, timor est. Augustinus tr. 46. in Joan. Et motus timoris est per modum fugae. S. Thomas 2. 2. q. 19. a. 11.) Ergo motus timoris non est motus conversionis.

CAPUT CXLVI.

Eandem necessitatem docet Apostolus Paulus.

1702 Primò, dum 1. Cor. 13. dicit: Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam: charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Ubi Apostolus loquitur de charitate actuali, uti constat ex anteedentibus, textuque sermonis, ubi de actibus sermo est, non de solo charitatis habitu: quid enim, nisi actus, haec uerba sonant, charitas patiens est, benigna est, non querit quae sua sunt, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet? Idem demonstrat antithesis linguarum (de qua ibidem) si linguis hominum loquar & Angelorum. Loqui enim linguis, &c. maxime pertinet ad actum fecundum. Denique de charitate actuali, seu dilectione Apostolum communiter exponunt Sancti, nominatim Augustinus serm. 53. de temp. ubi sic: In omnibus praeceptis Dei charitas obtinet principatum, sine cuius perfectione nihil Deo placere posse, Paulus Apostolus testatur, quia nec martyrium, nec saeculi contemptum, nec eleemosynarum largitionem sine charitatis officio (nota) quidquam proficere posse ostendit. Unde & ipse Dominus, à quodam Scriba interrogatus, quod esset mandatum maximum? Respondit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. Praecepta

uero Dei & mandata de actibus sunt, non de habitibus, officiumque charitatis actus est, seu exercitium charitatis. Unde Chryostomus homil. 32. in 1. ad Cor. agens de charitate ab Apostolo expressa loco citato, eam uocat actionem: Praeclarè hanc actionem laudare eggesturati, &c.

Et idèd ex hoc loco sancti Doctores inferunt 1703 baptismum fluminis, sine Dei beneuolè super omnia amore, ad justificationem & salutem non magis prodesse quam baptismum sanguinis, seu martyrium, uti uidimus l. 2. Quae autem Sacramenti Baptismatis, eadem & Sacramenti Penitentiae ratio. Unde Augustinus tract. 6. in Joan. n. 23. iactam (inquit) Donatistae, quia patiuntur molestias: sed pro Donato, non pro Christo. Vide quomodo patiaris... Audi quid dicat Apostolus... si tradidero corpus meum ut ardeam; & utique pro nomine Christi. Sed quia sunt multi, qui iactanter illud faciunt, non cum charitate, quia non pro nomine Christi, idèd si tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitate fecerunt Martyres illi, qui in tempore persecutionis passi sunt; charitate fecerunt: isti de timore & de superbia faciunt. Ubi Augustinus ex alio Apostoli loco probat Donatistas frustra molestias & mortem pati, quia pro Donato, non pro Christo; & idèd non charitate, uti Martyres, sed timore & superbia patiuntur. Ubi manifestum est charitatem pati, esse pati ex charitate actuali; sicut pati timore & superbia, est pati ex timore & superbia actuali. Ex charitate namque actuali Martyres passi sunt. Charitatem quoque actualem significat illud pro Christo, pro quo passi sunt Martyres. Et tract. 76. in Joan. Qui enim diligunt... eligantur. Qui uero non diligunt, si linguis hominum loquantur & Angelorum, sicut aramentum sonant, & cymbalum tintinnant. Et si habuerint proprietatem, & seruerint omnia sacramenta, &c... habuerint omnem fidem, ut montes transerant, nihil sunt. Et si distribuerint omnem substantiam suam, & tradiderint corpus suum ut ardeant, nihil eis prodest. Dilectio sanctus discernit à mundo. Et, ut dixerat in tract. 5. dilectio sola discernit inter filios Dei, & filios diaboli. Signent se omnes signo crucis Christi, respondeant omnes anem, cauent omnes balelaya, baptizentur omnes... non discernuntur filii Dei à filijs diaboli, nisi charitate. Qui habent charitatem, nati sunt ex Deo: qui non habent, non sunt nati ex Deo. Magnam iudicium, magna discretio. Quisquid uis habe, hoc solus non habeat, nihil tibi prodest. Alia si non habeat, hoc habe, & implesti legem. Ubi clausula ista, qui non diligunt, manifestè designat defectum charitatis actualis.

Habet ergo quispian Sacramenta omnia, ha 1704 beat Baptismum, Exomologem, Eucharistiam, &c. per ea remissionem non accipit peccatorum, nisi Deum super omnia diligat. Hanc dilectionem si habuerit, Dominus bonus propitiabitur cunctis, qui in toto corde requirunt Dominum Deum Patrum suorum, & non impudabit quod minus sanctificati sunt (uerba sunt Ezechiae 2. Paralipom. 30.) per Sacramentorum nique susceptionem, dummodò eorum suscipiendorum non defuerit uoluntas, sed possibilitas. Unde Augustinus lib. 3. qq. in Levit. c. 34. dicit, uisibilem sanctificationem quibusdam adijisse atque profuisse, sine uisibilibus Sacramentis... uisibilem uero sanctificationem sine illis uisibilibus posse adesse, non posse prodesse. Est igitur in amore casto privilegium, ut pippicat absentiam Sacramentorum; sed in Sacramentis non est uirtus, ut diuini amoris suppleat absentiam. Nec est in Sacramentis, ut faciant nos communicare passionibus Christi, sine amore Christi, iuxta illud eisdem Augustini serm.

189. Nec tu poteris communicare Christi passio- nibus sine amore. Sed quero, quo amore? non sit cupiditas, sed sit charitas. Si enim, inquit, tradi- dero corpus meum ut ardeam, & charitatem non habuero, nihil mihi prodest. Ut prois tibi commu- nicato passivum Christi, sive per martyrium, si- ve per participationem Sacramentorum, charitas adit.

1705. Secundò idem Apostolus 2. Cor. 7. v. 9. & 10. gaudet Corinthios, secundum Deum contrita- tos ad penitentiam: quæ enim secundum Deum tristitia est, penitentiam in salutem stabilem ope- ratur. Ex istis Apostoli verbis arguo sic: tristi- tia, non quæcumque, sed quæ secundum Deum est, illa est, quæ quis (juxta Apostolum) salu- briter contrahatur ad penitentiam. Sed tristitia ex solo servili timore gehennæ, sine ullo Dei propter se amore, non est tristitia quæ secundum Deum est. Ergo non est illa, quæ quis salubriter contrahatur ad penitentiam. Probat sublimp- tum, quia tristitia ex solo servili timore gehennæ, non procedit ex amore Dei, sed ex amore nostri, neque est propter interesse Dei, sed propter interesse nostrum. Ergo non est tristitia secundum Deum, sed secundum hominem. Nullus quippe sanctorum Doctorum, nullus sacerorum Interpretum, factem veterum, profæri potest, qui per tristitiam secundum Deum, eo Apostoli loco, intellexerit tristitiam ex solo timore gehennæ, sed eam duntaxat omnes intellexerunt, quæ est ex Dei propter se amore, sive ex Dei chari- tate, prout Apostolum exponit vel ipse Jerne- lius à Lapide, sic intellexit dicens Chryso- stomum, & Cassianum, & addere poterat Basilium, Ambrosium, Anselmum, S. Thomam, &c. Bas- ilius namque ad interrogat. 192. secundum Deum tristitia (inquit) ea est, cum quis ex neglecto mandato Dei dolore afficitur. Unde in marty. Ju- lit. vult, ut ob peccatum, id est Dei offensam, non ob solam gehennam profuans profusissimæ lachrymæ. Similiter Ambrosius & Anselmus, in eum Apostoli locum, dicunt, quod qui tristis est, quia peccavit, secundum Deum tristis est; dolet enim quia fecit quod odit Deus. Cassianus de spir. tristitia l. 9. c. 11. hec tristitia, de qua Apostolus... ex Dei charitate descendit. Ita etiam Chryso- stomus hom. 4. & 15. in 2. ad Cor. & S. Thomas in c. 7. secundæ ad Cor. dicens, quod amor Dei causat tristitiam de peccato. Et hæc est tristitia secundum Deum. Et Bernardus serm. 2. in cap. jejun. ibi, tristitia tua convertatur ad ipsum (ut non nisi propter ipsum tristeris) hoc autem fiet, si non nisi secundum eum doleat.

1706. Nequis verò illa Apostoli verba restringat ad tristitiam extrasacramentaliter salutarem, obstat Tridentinum sess. 6. c. 14. declarans, verbis illis contineri penitentiam hominis Christiani, ab iis agendam, qui postquam ab accepta justificationis gratia per peccatum exciderunt... exstante Deo, per Penitentia Sacramentum, merito Christi, amissam gratiam recuperare procuraverint.

1707. Tertio idem rursus Apostolus ad Galat. c. 5. v. 5. Nos enim (inquit) ex fide spem justitiæ ex- pectamus. Ex qua fide? Sequitur, & dicit: Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, ne- que præputium; sed fides, quæ per dilectionem ope- ratur. Ubi ly per charitatem Sancti vertere solent per dilectionem, quæ actum secundum designat. Sic enim legere solet Augustinus, & cum ipso S. Thomas in expositione hujus loci. Ita etiam alii passim Interpretes, & Christi Martyr Rosensis, eo Apostoli testimonio retellens primum Lutheri articulum: Ecce (inquit) non sola fides, sed cui conjuncta est dilectionis operatio (nota) valet ad justificationem. Unde sic argumentor: fides sine dilectione, sed charitate actuali, justificare nequit,

etiam in Sacramento. Ergo nec timor, neque ex timore dolor. Probat antecedens: si enim fi- des sine charitate actuali justificare posset in Sa- cramento, istud Apostoli Oraculum non esset im- pliciter, id est absolute, & sine exceptione verum: cum tamen Apostolus illud simpliciter, & absque exceptione protulerit; imò exceptionem implicite excluserit, cum dixit: neque circumcisio aliquid valet, quæ Sacramentum erat veteris legis. Per- inde est enim ac si dixisset: neque Sacramentum aliquid valet. Et sic Augustinus intellexit, dum l. 2. contra Petilian. c. 77. dixit: Teneamus cha- ritatem, sine qua & cum Sacramentis, & cum fide nihil sumus. Sic etiam Tridentinum intellexit, dum sess. 6. c. 7. ex Apostolico illo testimonio con- tra hæreticos probavit, solam fidem, etiam cum Sacramento Baptismi, sine charitate operante, ad salutem non sufficere: Hanc fidem (per cha- ritatem operantem) ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum Traditione Catechumeni ab Ecce- lesia petunt, cum petunt fidem vitam æternam præ- stantem, quam... sine charitate (operante) fides adultis præstare non potest. Unde & statim verbum Christi audiunt: si vis ad vitam ingredi, serva mandata, maxime primum & maximum, Dilige Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. prout Rituale Romanum exprimit, dum baptismi ritus exponit. Et rationem dat Tridentinum ibidem c. 11. Qui enim sunt filii Dei (prout esse volunt), qui baptismum petunt) Christum diligunt. Qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus.

Quartum argumentum ex Rom. 8. cap. 149. 1708. proferemus. Quintum addi potest ex 1. Cor. ult. Signis non amat. D. N. Jesum Christum, ama- thema sit. Ergo capax non est justificationis.

CAPUT CXLVII.

Eandem docet Apostolus & Evangelista Joannes, sicut & Apostolorum Princeps Petrus.

1709. Joannes utique duobus locis, quæ habentur 1. Jo. 3. Ubi versu 14. translati sumus (inquit) de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Versu autem 15. qui non diligit, manet in mor- te, animæ utique, sive in statu peccati mortalis. Porro ly diligit, & diligimus, proprie sonat actum; nec significat solam odii negationem: utpote quæ proprie non est dilectio; manifestumque est, quod propter solam odii negationem translati non sumus de morte ad vitam. Significat ergo verum & positivum actum dilectionis. Unde utroque il- lo testimonio utuntur Theologi passim omnes, ad probandam divinæ dilectionis necessitatem ad justificationem extra Sacramentum. Nec certè urgentiori testimonio probari potest. Si autem utroque illo testimonio efficaciter probetur neces- sitas divinæ dilectionis extra Sacramentum: pro- fectò & in Sacramento. Cum Apostolus non distinguat, sed generaliter, indistinctè atque abs- que exceptione loquatur. Et ubi Apostolus non distinguit, neque nos distinguere debeamus, sed generaliter accipere, quod generaliter dixit. Ne- que enim nobis licet generalia S. Scripturæ dog- mata pro vita nobis ratione purè humana restringere.

Nec refert quod Apostolus de fraterna ibi cha- ritate loquatur, quia charitas Dei & charitas pro- ximi ita invicem connectuntur, ut una pro altera frequenter in sacris Literis accipiarur: eò quod utique nec dilectio Dei possit esse in homine, si non diligit proximum; nec dilectio proximi, si non di- ligit Deum, inquit Augustinus l. de fide & oper. c. 10. Nam (ut ait 1. 66. in Joan. c. 13) qui san- ctè & spiritualiter diligit proximum, quid in eo